

Stanowisko ZPP ws. rewizji dyrektywy UE dotyczącej opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej

Związek Przedsiębiorców i Pracodawców zdaje sobie sprawę z potrzeby dążenia europejskiej gospodarki do neutralności klimatycznej. Jednakże, projektując środki, dzięki którym dążymy do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych, należy jednocześnie brać pod uwagę ich społeczno-gospodarcze skutki. Zwracamy przy tym uwagę, że rewizja *dyrektywy Rady w sprawie restrukturyzacji unijnych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej* (dalej: dyrektywa ETD) doprowadzi do spadku aktywności europejskiego przemysłu, a także utraty konkurencyjności wobec prężnie rozwijających się państw trzecich, które nie prowadzą tak restrykcyjnej polityki klimatycznej. Co więcej, negatywne skutki dyrektywy ETD poskutkują zubożeniem europejskiego społeczeństwa, z uwagą na skokowy wzrost cen energii dla konsumentów.

Mając na uwadze powyższe, ZPP zgłasza szereg uwag i rekomendacji, które z pewnością przyczynią się do utrzymania rozwoju europejskiego przemysłu, w tym w szczególności do wsparcia konkurencyjności ze strony małych i średnich firm, które są szczególnie narażone na wzrost cen energii elektrycznej.

Koszty proponowanej rewizji dyrektywy

Analiza projektu nowelizacji dyrektywy ETD wskazuje przede wszystkim na drastyczne podwyżki opodatkowania paliw kopalnych. W szczególności, większe obciążenia będą dotyczyły oleju napędowego i gazu LPG – obciążenia wzrosną odpowiednio o 52% i 116% od 2023 roku, aż do 224% w 2033 r.

Zwracamy uwagę, że mimo długofalowej polityki spójności, różnice w PKB, zamożności społeczeństwa i sile nabywczej poszczególnych krajów UE są nadal znaczące. Z tego też powodu, ustalenie zbyt wysokich minimalnych stawek podatkowych dla paliw kopalnych stanowiłoby nieproporcjonalne obciążenie dla mniej zamożnych krajów, głównie z regionu Europy środkowo-wschodniej, które znajdują się na początku procesu transformacji energetycznej.

Co równie istotne, już w obecnej chwili zmagamy się ze znaczącymi podwyżkami cen, z uwagi m.in. na drastyczny wzrost cen uprawnień do emisji CO₂, rosnące ceny surowców energetycznych i niesprzyjających warunków pogodowych. Koszty energii bezpośrednio rzutują na wzrost ceny dóbr podstawowych, tym samym generując wyższą inflację, która jest szczególnie dotkliwa dla niezamożnych gospodarstw domowych.

Z wyżej wymienionych powodów, ZPP rekomenduje wprowadzenie mechanizmów, które pozwoliłyby na powiązanie minimalnych stawek podatkowych z siłą nabywczą obywateli w poszczególnych państwach członkowskich UE. Taki sposób opodatkowania pozwoli na ochronę najsłabiej rozwiniętych krajów Wspólnoty przed drastycznym zubożeniem społeczeństwa i utratą konkurencyjności lokalnego przemysłu.

Ponadto, zwiększanie różnic w opodatkowaniu paliw kopalnych i alternatywnych powinno być ściśle powiązane z realnymi możliwościami przejścia na paliwa alternatywne (takimi jak wodór czy bio-CNG/LNG), biorąc pod uwagę horyzont czasowy do 2030 roku. Należy zauważyć, że przy obecnym stopniu zaawansowania technologii, brakuje ekonomicznie uzasadnionych, zeroemisyjnych rozwiązań, zwłaszcza w lądowym transporcie towarów. Wobec braku realnej alternatywy, podnoszenie stawek podatkowych, zwłaszcza dla oleju napędowego, będzie jedynie czynnikiem proinflacyjnym.

Co warte podkreślenia, dyrektywa ETD powinna pozwolić branży gazu ziemnego na pełnienie roli naturalnego partnera w rozwoju rynków biogazu/biometanu i wodoru (zarówno zielonego jak i niebieskiego). Gaz ziemny może, przy pewnych niezbędnych inwestycjach, służyć jako infrastruktura dla celów biometanu i wodoru, w szczególności w zakresie ich transportu i magazynowania. Gaz ziemny wykorzystywany do celów wytwarzania energii elektrycznej i ciepłej (w tym CHP), transportu i przemysłu może być także sposobem na wprowadzenie nowych gazów do powszechnego obrotu.

Transport morski i lotniczy

Do zwiększania obciążeń fiskalnych w sektorach lotnictwa i żeglugi należy podchodzić z dużą ostrożnością. W przeciwnym razie, potencjał konkurencyjny przedsiębiorstw z UE w stosunku do ich konkurentów spoza UE zostanie znacznie osłabiony. Szczególną uwagę należy zwrócić na kraje i regiony o niższym wskaźniku rozwoju, w których większe obciążenia podatkowe spowodowałyby znaczne ograniczenia mobilności.

Zwiększenie obciążeń podatkowych w sektorze lotów komercyjnych poprzez wprowadzenie na poziomie UE podatku od paliwa lotniczego ograniczyłoby możliwości inwestycyjne sektora w zakresie nowych technologii i alternatywnego, zrównoważonego paliwa. Naszym zdaniem, ograniczenie emisji dwutlenku węgla w sektorach lotniczym i morskim może być skuteczniej osiągnięte dzięki środkom rynkowym, które są już stosowane w lotnictwie.

Naszym zdaniem, należy utrzymać zwolnienie podatkowe dla alternatywnych i zrównoważonych paliw lotniczych i żeglugowych do czasu, gdy będą one mogły konkurować na równi z paliwami tradycyjnymi. Okres przejściowy powinien wynosić co najmniej 10 lat, a dochody z tego podatku powinny być wykorzystywane na działania związane z dekarbonizacją w odniesieniu do danego rodzaju transportu podlegającego opodatkowaniu. W przypadku transportu morskiego, pozytywnie oceniamy możliwość całkowitego lub częściowego zwolnienia z podatku w przypadku dostaw energii elektrycznej z lądu na statki w portach.

Opodatkowanie kogeneracji

Zauważamy, że rewizja dyrektywy prowadzi do znacznego zwiększenia obciążeń akcyzowych dla kogeneracji. Wynika to z faktu, że, w projekcie dyrektywy nie zastosowano - jak to ma miejsce obecnie - fakultatywnego zwolnienia z akcyzy dla kogeneracji. Obecnie, z fakultatywnego zwolnienia z akcyzy korzystają produkty energetyczne i energia elektryczna wykorzystywana w procesach skojarzonej produkcji energii elektrycznej i ciepła. Te zmiany spowodują wzrost cen ciepła i energii elektrycznej produkowanej w kogeneracji, tym samym spowodują dodatkowe koszty dystrybucyjne, których ciężar poniosą gospodarstwa domowe. W związku z powyższym, rekomendujemy wprowadzenie stosownej modyfikacji poprzez umożliwienie zwolnienia z opodatkowania dla energii elektrycznej i produktów energetycznych wykorzystywanych do produkcji ciepła i energii elektrycznej w kogeneracji.

Powiązanie możliwości zwolnienia z opodatkowania ze spełnieniem kryteriów dla wysokosprawnej kogeneracji i efektywnego ciepłownictwa, w świetle proponowanych zmian w dyrektywie EED, stanowi dodatkowe obciążenie dla sektora i konsumentów, co wydaje się być sprzeczne z obecnym podejściem Komisji Europejskiej promującym kogenerację. Dlatego też apelujemy o umożliwienie stosowania zwolnienia z opodatkowania energii elektrycznej i ciepła również dla tych jednostek, które obecnie spełniają definicję *wykosprawnej kogeneracji*, niezależnie od ewentualnych przyszłych zmian tej definicji.

Podsumowanie

Podsumowując, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców zwraca uwagę na skutki, jakie może spowodować dalsze zwiększanie obciążeń w stosunku do energii elektrycznej. Już w ostatnim czasie mogliśmy obserwować drastyczny wzrost cen, ze względu na liczne ograniczenia i regulacje w sektorze energetycznym, a zwłaszcza z powodu rosnących cen uprawnień do emisji gazów cieplarnianych. Wprowadzenie kolejnego czynnika, bezpośrednio wpływającego na ceny energii pogłębi ubóstwo energetyczne, a w przypadku odbiorców energochłonnych, przyspieszy przenoszenie produkcji poza Unię Europejską, czyli tzw. ucieczki emisji. Uważamy przy tym, że mechanizm CBAM trudno pochytywać jako adekwatną odpowiedź na to ryzyko, zwłaszcza że tego typu rozwiązanie z pewnością zostanie negatywnie odczytane przez partnerów handlowych UE, którzy mogą zdecydować się na wprowadzenie odwetowych taryf celnych. Z pełnym przekonaniem twierdzimy, że zaistnienie powyżej opisanej sytuacji negatywnie odbiłyby się na całej europejskiej gospodarce, szczególnie osłabiając pozycję producentów eksportujących swoje wyroby poza Wspólnotę.

ZPP aprobuje zasadę, wedle której każde państwo członkowskie powinno mieć swobodę przyjmowania własnej polityki w zakresie opodatkowania energii (z poszanowaniem wspólnych, wyznaczonych celów), kierując się specyfiką danego systemu energetycznego, w tym także biorąc pod uwagę obecny i docelowy koszyk energetyczny. Kompetencje państw członkowskich w zakresie opodatkowania produktów energetycznych stają się niezwykle istotne w tak trudnych chwilach, z jakimi obecnie mamy do czynienia na rynku energii. Z tego też powodu, kraje UE powinny mieć możliwość reagowania na wysokie ceny energii, które stają się szczególnie dotkliwe dla gospodarstw domowych oraz małych i średnich firm. Dzięki możliwości znacznego obniżenia - w uzasadnionych przypadkach -

opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej, państwa członkowskie są w ten sposób w stanie utrzymać konkurencyjność całej europejskiej gospodarki.